

Posudek diplomové práce

Tomáš Zempler: **Specifika dohod o finančním zajištění**

Rozsah diplomové práce překračuje požadovaný standard (50 tiskových stran, které dosahují rozsah normostrany).

Diplomant zvolil téma, které je mimořádně aktuální a prakticky vysoce relevantní, zvláště zásluhou posledního vývoje na poli legislativním (novelizace směrnice o dohodách o finančním zajištění a přijetí nového zákona o finančním zajištění). Diplomant sice tyto změny v práci nezohlednil (viz níže), pokusil se nicméně o autentický pohled na věc v širších souvislostech občanskoprávních, neřku-li filozoficko-právních, což je třeba ocenit.

Práce obsahuje přehledné pojednání o zvoleném tématu a naplňuje cíl, který si diplomant vytkl v úvodu. Je třeba konstatovat a ocenit, že dílo vybočuje z řady diplomových prací svou neotřelostí. Diplomant nejenže pronikl do problematiky, jíž se zabýval, zorientoval se v ní a porozuměl jejímu systému, významu, původu a historickému vývoji, praktickým dopadům, ale i obecným souvislostem. Diplomant šel ve svých úvahách dál. Pohlédl na zkoumanou materii na podstatně širším právně-filozofickém kontextu, než bylo v podobných dílech dosud zvykem, a to zvláště na pozadí analýzy právně politických opodstatnění omezení autonomie vůle v oblasti zástavního práva a zajišťovacího převodu.

Diplomantova argumentace přitom vyznívá přesvědčivě a odborně fundovaně. Je vidět, že diplomant o analyzovaných problémech přemýšlel a že stavěl na dobrém pochopení obsahu

i účelu právní úpravy, ale i jejích širších souvislostí. Z této pozice si také mohl dovolit podrobit některé legislativní a judikatorní závěry když ne kritice, tedy alespoň polemice, a učinil tak věcně, pokorně a střízlivě, což je rovněž třeba vyzdvihnout. Výsledek diplomantova snažení v každém případě dokládá jeho schopnost předkládat názorové rozpory, právně je analyzovat, teoreticky systemizovat, ale i polemicky hodnotit, zaujímat k nim vlastní stanovisko a za pomoci právní argumentace podpořit to či ono řešení.

Rubem diplomantova přístupu je snad až přílišná extenze do oblasti obecného práva občanského, a tím částečně únik od tématu samotných dohod o finančním zajištění. Ačkoliv předmětem finančního zajištění ve formě zástavního práva (finanční kolaterál) jsou nejčastěji cenné papíry, v práci zcela postrádám zmínku o „zvláštnostech“ obecné právní úpravy zástavního práva k cenným papírům. Diplomant vychází pouze ze srovnání reglementace dohod o finančním zajištění s obecnou úpravou zástavního práva v občanském zákoníku, ta se však v řadě ohledů na zástavní právo k cenným papírům nepoužije, a to přitom i v těch aspektech, k nimž diplomant jinak upřel svou pozornost.

Další významný prohrěšek spatřuji v tom, že autor zcela pominul novou právní úpravu finančního zajištění, a to jak evropskou (novelizace příslušné směrnice), tak tuzemskou. Nový zákon o finančním zajištění sice účinnosti nabyl až necelý měsíc od okamžiku, k němuž diplomant dílo dokončil a odevzdal, jeho návrh se však v této době nacházel již ve vysokém stádiu legislativního procesu (téměř před schválením v Senátu Parlamentu ČR), takže jej diplomant v práci zohlednit mohl a měl. Očekávám, že tak učiní alespoň v průběhu ústní obhajoby.

Tím, že se práce nese více v duchu filozofickém, také rezignuje na detailnější analýzu některých aspektů posuzované materie, právě pokud jde o specifika právní úpravy dohod o finančním zajištění. Míra obecnosti výkladu je tak na řadě míst značná, což nelze vždy považovat za výhodu.

Po obsahové stránce práci prakticky (až na výjimky) nemám co vytknout. Tvrzení, jež diplomant v práci předestírá, a závěry, ke kterým dospívá, považuji vesměs za správné, resp. obhajitelné. Na str. 7 si nicméně kladu otázku, zda předepsaná písemná forma zástavní smlouvy pramení jen ze snah zákonodárce chránit právní jistotu právě jen subjektů zajišťovacího vztahu, jak tvrdí autor. Diplomantovy polemické závěry na str. 12, myslím, přehlízejí, jaký je osud případného práva nájmu zřízeného zástavním dlužníkem po vzniku zástavního práva, dojde-li k uspokojení ze zástavy zástavním věřitelem. Uvítám, jestliže se diplomant této otázky dotkne ještě v průběhu ústní obhajoby. Analýza judikatury Nejvyššího soudu k rozličným způsobům obcházení zákazu propadné zástavy na str. 14 také není zdaleka vyčerpávající; i ji by tak bylo dobré v průběhu ústní obhajoby ještě doplnit.

Formální úroveň díla je obstojná, byť nikoliv zcela bezvadná. To se týká rovněž práce s poznámkovým aparátem. Opakují se plné citace odkazovaných děl, ani ty ostatně vždy neodpovídají normě. Poznámky pod čarou nekončí tečkou. Nadpis kapitoly 1.3.1. (str. 14) je umístěn na samém konci stránky, takže pod ním již nenásleduje žádný text z nadepsané kapitoly. Při analýze historického i legislativního kontextu omezení smluvní autonomie stran zástavního vztahu v oblasti obecného práva občanského bych uvítal důslednější práci s odbornými prameny a jejich častější zohlednění v poznámkovém aparátu. Oceňuji sice autorův pokus o vlastní pohled na věc, ten však má tvořit vždy spíše nadstavbu nad postřehy publikované. Jazyková stránka práce je dobrá, chyby gramatické (včetně překlepů) ani stylistické jsem prakticky nezaznamenal. Větší přehlednosti a snazší srozumitelnosti výkladu by snad jen přispěla kratší a jednodušší souvětí. Odborný text v tomto směru nemá být příliš košatý.

Vzdor uvedeným nedostatům práci celkově hodnotím jako zdařilou a způsobitou obhajoby i obhajitelnou. Předběžně ji navrhuji klasifikovat stupněm velmi dobře či dobře, podle průběhu a výsledku ústní obhajoby.

V Praze dne 16. ledna 2011

JUDr. Petr Čech, LL.M.